

Članak Visokog predstavnika, Wolfganga Petritscha: "Islam je također dio zapada"

Napadi na Ameriku od 11. septembra su rasplamsali debatu o islamu u kojoj se na žalost govorilo da se na jednoj strani nalazimo mi (civilizirani zapadni svijet) i oni (opasni, osumnjičeni muslimani). Čak i dobronamjerne izjave u kojima se odbacivala retorika križarskih ratova nisu omekšale skepticizam prema islamu koji postoji među mnogim ljudima. Ovo je zabrinjavajuće pitanje za 12 miliona muslimana koji su građani zemalja Evropske unije i 5 miliona muslimana na Balkanu.

Dok Evropa traži odgovor na novi pravac globalnog terorizma, ona u isto vrijeme mora pružiti ruku muslimanima u Evropi nudeći im vrijednosti za koje se zalaže: demokratiju, prava pojedinaca, te vjersku i nacionalnu toleranciju. To podrazumjeva otvaranje Evrope prema ideji primanja u članstvo Unije zemalja u kojima živi veliki broj muslimana, ili su oni čak i većina kao što je to slučaj u Turskoj.

To takođe znači da Evropa mora ostati dosljedna svom političkom i ekonomskom angažmanu na Balkanu. Rat protiv terorizma ne može se dobiti samo vojnim sredstvima. Moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se zatvorio rascjep između "nas i njih", koji se ubrzano širi. Isključenje i otuđivanje bi išlo u korist samo fundamentalističkim idejama.

U Bosni i Hercegovini, gdje radim kao glavni predstavnik međunarodne zajednice, i gdje sam zadužen za provedbu civilnog aspekta Daytonskog mirovnog sporazuma iz 1995. godine, skoro pola od ukupnog broja stanovnika, 2 miliona građana su muslimani. Dosta se naglašavao preostali utjecaj mudžahedina koji su u Bosni i Hercegovini ostali poslije rata koji se

vodio između 1992 – 1995. godine. Ali nema dokaza da je zemlja bila baza Al Qaeda, iako se ni ta mogućnost ne može isključiti. Na kraju krajeva, organizacija je imala aktivnu jedinicu u Hamburgu. Navodi nekih srpskih ekstremista da su se ratovi u bivšoj Jugoslaviji vodili kako bi se uklonio islamski fundamentalizam su smiješni; da li je gospodin Milošević vodio rat sa mulama kada su njegove snage bombardirale Dubrovnik? Ono što je značajno naglasiti je to da je utjecaj islamskih fundamentalista na Balkanu jako slab.

Kada prevaziđemo paradigmu "mi-i-oni", možda se sjetimo da je islam dio evropske tradicije.

To je jedan širi kontekst u kojem mala zemlja kao što je Bosna i Hercegovina mora dokazati da je miran suživot islama i kršćanstva moguć, i u tome joj je više nego ikada potrebna podrška Evrope.

Dejtonski mirovni sporazum je garancija da u Bosni i Hercegovini neće doći do pojave malih državica utemeljenih na vjerskoj podjeli. Izazov s kojim se suočava Evropska Unija odnosi se na intenziviranje njenih napora u cilju pružanja pomoći Bosni i Hercegovini da se razvije kao samoodrživa, multietnička, mulireligijska i multikulturalna demokracija.

Ideja koja ujedinjuje sve tri etničke grupe u BiH je Evropa. Bosanski muslimani se ne osjećaju ništa manje Evropljanima nego njihovi sunarodnjaci Hrvati ili Srbi. Bosna i Hercegovina je od 1995. godine postigla impresivan napredak. BiH ima multietničku Vladu koja je orijentirana na provođenje reformi, i koja je napustila nacionalističku politiku iz prošlosti, te radi na poboljšanju života građana putem ekonomske reforme i priključenja evropskim integracijama. Ova Vlada takođe pokazuje, putem istraga koje su u toku i hapšenja nekoliko osoba u proteklih osam sedmica, da je opredjeljena za borbu protiv globalnog terorizma.

Najbolji dokaz oporavka Bosne i Hercegovine je ubrzanje

procesa povratka izbjeglica u područja iz kojih su protjerani tokom rata i u kojima sada predstavljaju manjinu. U toku protekla 24 mjeseca visoki komesar UN-a za izbjeglice je registrirao 144.852 slučaja takozvanih "manjinskih povrataka". Stvarni broj povratnika je vjerovatno mnogo veći. Međutim, čak je i ovaj zvanično registrirani broj tri puta veći od registriranog broja povrataka na samom početku mirovnog procesa i postoji stvarna mogućnost da će se preostalih 700.000 izbjeglica koje žive u inostranstvu i u BiH moći vratiti u svoje domove tokom slijedećih nekoliko godina.

Česta je pojava da se obnavljaju zajednice u mjestima kao što su Srebrenica, Kozarac i Foča, koja su pretrpila najgore ratne kampanje "etničkog čišćenja". Međutim, povratnici nemaju sredstva koja bi im omogućila da obnove svoje domove. Sada je vrijeme da se pruži podrška. Pružajući svoju pomoć u ponovnom uspostavljanju multi-etničkog društva Bosne i Hercegovine, međunarodna zajednica sa Evropom na čelu mora posebno nastaviti sa poduzimanjem napora u cilju otvaranja prema bh. muslimanima koji su bili najveće žrtve kampanje "etničkog čišćenja".

Dugoročno gledano, Evropa mora integrirati Bosnu i Hercegovinu u svoje političke, socijalne i ekonomske strukture. Prvi konkretan korak je prijem Bosne i Hercegovine u Vijeće Evrope koji se očekuje početkom slijedeće godine. Drugi korak je nastavak aktivnosti na ostvarivanju značajnijeg formalnog pridruživanja BiH Evropskoj Uniji.

Bosna i Hercegovina je pravo mjesto za dokazivanje da je pojam sukoba civilizacija ništavan, te da su demokracija, sloboda i ljudska prava univerzalne vrijednosti.

Wolfgang Petritsch, je Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini.